

AKIS nõukogu koosolek

Toimumise aeg 15.03.2024.a. kell 9.00 – 11.00

Toimumise koht: Zoom

Osalejad: Andres Huul, Ülle Jaakma, Triin Kõrgmaa, Jaak Läänemets, Hindrek Riikoja, Mirjam Pikk mets, Tõnis Tänav, Meriliis Villems, Andre Veskioja Pille Koorberg, Katrin Pihor, Hanna Tamsalu,

Päevakord

1. AKIS nõukogu töökorra kinnitamine ja nõukogu esimehe valimine
2. AKIS 2023.a. rakenduskava aruande arutelu
3. AKIS 2024.a. rakenduskava eelnõu arutelu
4. AKIS nõukogu 2024.a. tööplaan
5. Muud kohalalgatud küsimused

Lisa. Nõukogu materjalid:

- AKIS nõukogu moodustamine ja nõukogu töökord
- AKIS 2023.a. rakenduskava aruande eelnõu
- AKIS 2024.a. rakenduskava eelnõu
- AKIS nõukogu 2024.a. tööplaani eelnõu
- Koosoleku esitlused

1. AKIS nõukogu töökorra kinnitamine ja nõukogu esimehe valimine

METK võrgustikuosakonna juhataja Katrin Pihor alustas koosolekut tutvuringiga. Seejärel tutvustas Pihor nõukogu töökorda ning nõukogu kohta AKIS otsustusprotsessides (vt lisatud slaidid).

Järgnes arutelu. Nõukogu liikmed täpsustasid, kas nõukogu kord võimaldab kokku kutsuda ka töörühmi spetsiifilise teema aruteluks. Pihor täpsustas, et nõukogu esimehel on õigus kutsuda väliseid eksperte nõukogu arutelude juurde ning nõukogul on õigus teha ettepanekuid AKIS tegevuskava raames mõne spetsiifilise teema lahkamiseks.

Nõukogu liikmed tegid ettepaneku, et konsensuse mittesaavutamisel ei peaks nõukogu kohe asuma hääletama, vaid võtta täiendavalt aega konsensuse otsimiseks ning kompromisside leidmiseks. Leiti, et nõukogule võiks jääda vabadus otsustada, kuidas tegutseda, kui konsensust kohe ei saavutata.

Nõukogu aseesimehe osas olid nõukogu liikmed arvamusel, et seda ei ole vaja töökorras nii täpselt reguleerida ja vajaduse saab nõukogu olukorra paindlikult lahendada.

Otsus: kiita nõukogu töökord heaks järgmistel tingimustel:

- 1) Nõukogul peab olema piisavalt aega ja võimalusi saavutada otsuste puhul konsensus, hääletamise võimalus jääb vaid erandjuhtudeks.
- 2) Nõukogu aseesimeest ei nimetada, vaid vajaduse ilmnemisel leitakse see nõukogu liikmete vahelise kokkuleppe tulemusena.
- 3) Nõukogule peab jääma võimalus moodustada töörühmi spetsiifiliste küsimuste lahendamiseks.

Järgnevalt asuti nõukogu esimehe valimiste juurde. Pihor tegi ettepaneku valida nõukogu esimeheks MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused esindaja Andres Huul kui AKIS teenuste vaates neutraalne osapool – Maakondlikud Arenduskeskused ei ole ei AKIS teenuse pakkujad ega ka otseselt sihtrühma esindajad. Jaak Läänemets seadis üles Triin Kõrgmaa kandidatuuri, et tuua nõukogu esimehe vaatesse pragmaatilist, ettevõtjale omast lähenemist. Järgnes arutelu sobiva kandidaadi üle. Pihor rõhutas, et METK vaates on väga oluline tihe koostöö nõukogu esimehega. Kumbki kandidaat avas põgusalt oma tausta ning oma eelistusi nõukogu juhtimisel. Kõrgmaa tõi välja vajaduse muuta AKIS tegevused pragmaatilisemaks, rohkem sihtrühma vajadustest lähtuvaks. Andres Huul kinnitas valmisolekut oma kandidatuur taandada, kui ettevõtluse esindaja on nõus nõukogu tööd juhtima. Toimus avatud hääletus.

Otsus: Nõukogu valis konsensuslikult nõukogu esimeheks Triin Kõrgmaa.

2. AKIS 2023.a. rakenduskava aruande arutelu

Järgmise punktina toimus arutelu AKIS 2023. aasta rakenduskava aruande arutelu. Esmane versioon esitati 01.03.2024.a. tähtajaks ministeeriumile. AKIS käskkirja näeb ette, et AKIS nõukogu kujundab aruande osas samuti seisukoha. K. Pihor rõhutas, et vajadusel saab aruannet vastavalt nõukogu soovitudele veel muuta. Pihor juhtis tähelepanu, et 2023. ja 2024. tegevusplaanides on suured nagu käärid. 2023.a. planeeritud, kuid tegemata tegevused ei kandu automaatselt edasi 2024.sse aastasse, vaid tegevuskavas on ette näha olulisi muudatusi, et seada täpsemalt sihti, mida, miks ja kellele üldse teeme selleks, et AKIS eesmärke saavutada.

Hanna Tamsalu tutvustas ülevaاتlikult 2023.a. rakenduskava elluviimist ja tulemusi. Tegevustega alustati planeeritust hiljem, alles 01. juuni 2023.a. peale AKIS käskkirja kinnitamist. Lisaks AKIS eelarveliste vahenditele on METK teinud pingutusi kaasamiseks täiendavalt projektivahendeid, et luua parem teadmiste ja võrgustiku baas AKIS tegevustele. Tamsalu selgitas, et kuigi innovatsiooniklientide hulk võib tunduda väike, siis selle taga on mahukas individuaalne töö ettevõttega, korduvad kokkusaamised ja arutelud, et välja selgitada ettevõtte tegelik huvi ja vajadus. Just selle töö põhjal on tõsisemalt käsile võetud droonide temaatika põllumajanduses. Nõuandeteenuse poolelt on tegevused olnud mõjutatud süsteemi ümberkorraldamisest, kus iga nõustaja on eraldiseisev teenuse pakkuja ja neid ei koandu enam ühe asutuse alla nagu oli eelmisel perioodil konsulentide süsteemis. 2023.a. tegeldigi peaaesjalikult sellega, et nõustajaid süsteemi muutusest informeerida, tagada nõustajate kandmine nimekirja, et neil oleks võimalik nõuandetoetust taotleda. Samuti alustati nõustajate järeelkasvuprogrammi sisustamisega, mis jätkub 2024.a. 2023.a. alustati AKIS pikaajalise visiooni koostamisega, samuti lisandusid kohustused osaleda üle-euroopalistes AKIS teemalistes võrgustikes. Tamsalu juhtis ka tähelepanu, et viivituste tõttu tegevustega alustamisel on ka eelarve kasutamine olnud kavandatud oluliselt madalam.

Nõukogu liikmed tõstasid küsimuse, miks juhtimine ja palgakulud on kõige suurem kulukoht ja millist kasutegurit see tagasi toob. Ükski ettevõtte ei pane 40% oma kuludest juhtimisse. Ei ole selge, kui suur osa sellest rahast jõuab klientideni, kui suur on organisatsiooni ülalpidamiskulu. Mis on need väljundid, mida sellise kõrge palgakulu eest saadakse.

Pihor vastas, et AKIS põhifunktsioon METKis on koordineerimine, erinevate huvitatud osapoolte kokkutoomine. Selleks et seda kvaliteetselt pakkuda, on meil ju vaja kõigepealt inimesi. Teisalt on seni olnud fookus tegevuste käimalükkamisel. Suur osa juhtimiskuludest on eotud teenuste arendusprotsessidega. Kolmandaks rahastatakse AKIS abil toimivaid tegevusi kõikvõimalikest teistest rahastamismeetmetest, mida pakub kas PRIA, EIS SA rakendusuringute programm või eksporditoetused või ka nt Euroopa Horisont. AKIS oma olemuselt on koordineerimise platvorm. AKIS ise ei rahasta kõiki tegevusi, mida pakutakse ettevõtjatele. AKIS eesmärk on tuua kokku need erinevad teenused ja rahastamisskeemid, mille kaudu on võimalik ettevõtjad toetada ja nõustada.

REM esindaja Tõnis Tänav selgitas, et AKIS tuleb näha toetuste ökosüsteemi osana. Näiteks nõuandeteenuse osas on REMil eraldi meede koos eelarvega programmeerimise perioodi peale kuus miljonit eurot. Sellest rahastatakse teenuse osutamist kliendile. AKIS eelarvest rahastatava osa ülesanne on nõuandeteenust korraldada. Samuti on teadmussirde tegevustega, mille rahastamine AKISest algab peale PiPide lõppu 2025.a. Samas on ka REM hinnangul täna otse ettevõtjale jõudvaid asju on vähe. Neid saaks olla rohkem näiteks innovatsiooniteenustes. Järgmiseks korra oleks hea nõukogule ette valmistada ülevaade, millistest meetmetest lisaks AKIS eelarvele saab tegevusi toetada. Näiteks innovatsioonikoostöö ehk nii-öelda teadlaste-ettevõtjate koostööraha, on kokku 15 miljonit. AKISest ootame osapoolte kokkutoomist, promomist, selle ambitsiooni tõstmist ettevõtjatele, et nad oleksid motiveeritud sealt meetmest ka taotlema minema.

EMÜ esindaja Ülle Jaakma selgitas, et lisaks rahastamismeetmete seostele on vaja aru saada, milline on praegu erinevate võrgustiku partnerite roll AKIS süsteemis, sest paraku AKIS strateegiast ja tegevuskavast see välja ei tule. Mis oleks näiteks teadlaste vastutada või kus saavad panustada koolitajad ja kuidas saavad omakorda kaasa aidata innovatsiooniga tegelevad ettevõtted. Ülikoolile on väga tähtis, et me teaksime, et milline on meie vastutus, et millised on need tegevused, kui palju ajaressurssi ja erinevat rahastust me ise peame selleks taotlema, et me saaksime piisavalt AKIS tegevustesse panustada.

Pihor tunnistas, et osapoolte rollid on seni jäänud selgelt defineerimata. Seetõttu ongi 2024.a. tegevuskavasse planeeritud teenusedisaini arendustööd, mille käigus koos partneritega läbi mõtestada, kuidas ühte konkreetset teenust osutama hakata, millised on seosed ja rollijaotus erinevate partnerite vahel, milline on kliendi teekond.

Järgnes arutelu selle üle, et aruandes ei selgu, kui palju vahendeid kulub otseselt teenuste osutamisele ja kui palju METK ülalpidamisele. Nõukogu tegi ettepaneku tuua edaspidi tegevuskavas ja aruannetes selgelt välja, kui palju on otseselt juhtimiskulud ja kui palju teenuse osutamise kulud.

A.Huul tegi ettepaneku lisada AKIS nõukogu materjalid kõik ühisesse pilve, et oleks võimalik ühiselt kommenteerida ning hoida silma peal varasematel versioonidel ja kolleegide arvamustel. Samuti võiks otsuse projektid olla ette sõnastatud ja laiali saadetud. Iga eelnõu juures võiks olla dokument, mida me siis selle konkreetse asja juures siis vajame selle otsuse langetamiseks.

Tõnis Tänav juhtis tähelepanu asjaolule, et AKIS nõukogu töö on seotud REMi kui korraldava asutuse tööga. Ka REM kommenteerib materjale ja esitab küsimusi ehk oleks nõukogul vaja seda teada. Järgnes arutelu, kuidas võiks nõukogu ja ministeeriumi koostöö dokumentide menetlemisel aset leidma.

Otsus:

- **2023.a. aruandes tuua selgemalt välja teenuse osutamise kulud ja AKISe üldjuhtimiskulu.**
- **Luuu AKIS nõukogu materjalidele oma veebipesa, kus dokumendid oleks kättesaadavad ja kommenteeritavad nii nõukogu liikmetele kui ministeeriumi ametnikele.**
- **Nõukogu koosoleku ettevalmistamisel näha ette päevakorrapunkti aruteluks täpsem ajakava ning tuua välja otsuseprojektid.**

3. AKIS 2023.a. rakenduskava aruande arutelu

Kuna koosolku lõpuni jäi aega 20 minutit, tegi A. Huul ettepaneku kokku leppida, kuidas järgmiste punktidega edasi minna. Ühise arutelu tulemusena lepiti kokku, et on vaja lähiajal täiendavat koosolekut 2024.a. tegevuskava aruteluks. Selleks, et arutelu toimuks tõhusalt oleks vajalik nõukogu liikmete eeltööna esitada oma ettepanekud ja kommentaarid rakenduskavale kirjalikult. Siis on võimalik koosolekul keskenduda konkreetsete küsimuste arutelule.

Tõstatus arutelu teenuse osutamisega seotud palgakulust. Nõukogu hinnangul on METK töötasud liiga kõrged. METKi esindajad selgitasid, et töötasu arvestuses tuleb arvestada ka täitmata töökohtadega ning huvi korral saab METK anda ülevaate iga ametikoha palgatasemest.

Nõukogu liikmed märkisid, et rakenduskavas on esitatud väga palju teksti ja see on raskesti jälgitav- Soovitati esitada info ülevaatlikumalt kas tabeli või loetelu kujul. Lisaks märkis T. Kõrgmaa, et dokumendist ei ole aru saada, kas toidutööstus kuulub samuti AKIS teenuste sihtrühmade hulka. Samuti märkis Kõrgmaa, et dokumendist ei ilmne, milliste fookusteemadega on plaanis tegeleda – väga vähe on mainitud keskkonna jätkusuutlikkust, pakenditemaatikast, ei ole selge, millistele teemadele keskendutakse teadmussiirdes ja innovatsiooniteenustes. Selgemalt peab välja tooma, kuidas on plaanis kogutud info ettevõtjateni viia.

Nõukogu liikmed arutasid ka podcastide vajalikkuse üle – neli podcasti aastas on liiga vähe, see ei taga järjepidevust. METKi esindaja selgitas, et podcaste avaldatakse Maaelu juttude sarjas, mis moodustavad ühtse terviku ning temaatiliste fookuste seadmiseks on esmalt vaja välja selgitada ettevõtjate vajadused ja ootused. Täna me ei tea, mis on ettevõtete jaoks prioriteetsed innovatsiooni valdkonnad, mistõttu oleks teemade kokkuleppimine ennatlik.

Otsus:

- **METKil luua võimalus ühiskommenteerida 2024.a. REMi kommenteeritud tegevuskava versiooni Nõukogu liikmetel lisada oma kommentaarid 1 nädala jooksul. Järgmine kohtumine toimub 26.03.2024.a. füüsiliselt Tartus.**
- **METKil esitada järgmiseks nõukogu koosolekuks ülevaade AKIS ökosüsteemist koos erinevate rahastamisskeemidega ja rahastamisvõimalustega**

Nõukogu esimees T. Kõrgmaa

Protokollija Katrin Pihor

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/